

Received / Makale Geliş Tarihi 24.02.2026
Published / Yayınlanma Tarihi 30.04.2026
Volume (Issue) Cilt (Sayı) 10 (65)
pp / ss 595-607

Research Article / Araştırma Makalesi
10.5281/zenodo.19951596
Mail: editor@pejoss.com

Dr. Öğr. Üyesi Murat Turan

<https://orcid.org/0000-0002-8908-5199>

Ardahan Üniversitesi, İnsani Bilimler ve Edebiyat Fakültesi, Tarih Bölümü, Ardahan/TÜRKİYE

ROR Id: <https://ror.org/042ejbk14>

Şevket Süreyya Aydemir’de Türk İnkılabı Düşüncesi: Kadro ve Yön Dergileri Üzerinden Bir Değerlendirme

The Ideology of the Turkish Revolution in the Thought of Şevket Süreyya Aydemir: An Analysis Based on the Kadro and Yön Journals

ÖZET

Türk İnkılabı'nın düşünsel temellerine ilişkin tartışmalar, bu sürecin sürekli yeniden yorumlanan ve değişim içinde ilerleyen bir dönüşüm olduğunu göstermektedir. Bu çalışmada, Şevket Süreyya Aydemir'in düşünceleri çerçevesinde *Kadro Dergisi* ve *Yön Dergisi* etrafında şekillenen ideolojik yaklaşımlar incelenmiş, iki çevrenin Türk İnkılabı'nı nasıl kavramsallaştırdığı karşılaştırmalı biçimde ortaya konulmuştur. *Kadro Dergisi* çevresinin Türk İnkılabı'nı ideolojik bir bütünlük içinde temellendirme çabasıyla öne çıktığı anlaşılmaktadır. Bu çevre, devletçilik, millî ekonomi ve bağımsızlık kavramlarını merkeze alan sistemli bir düşünce geliştirmiş, inkılabın yönünün rastlantısal süreçlere bırakılmaması gerektiğini savunarak, sürecin bilinçli bir kadro tarafından yönlendirilmesini gerekli görmüştür. Buna karşılık *Yön Dergisi* çevresi, inkılabın tarihsel kazanımlarını korumakla birlikte, değişen toplumsal ve ekonomik koşullar doğrultusunda yeniden yorumlanmasını savunmuş, sosyal devlet, planlı kalkınma ve millî bağımsızlık kavramlarını daha belirgin siyasal hedeflerle ilişkilendirmiştir. Şevket Süreyya Aydemir'in düşünsel katkısı, bu iki yaklaşım arasında süreklilik sağlayan temel unsur olarak öne çıkmaktadır. Aydemir, inkılabı tamamlanmış bir süreç değil, sürekli gelişen ve derinleşen bir dönüşüm olarak değerlendirmiş, bu yönüyle inkılâp anlayışını durağan yorumlardan uzaklaştırmıştır. Bu yaklaşım, düşünsel üretim ile ideolojik tartışmanın inkılabın sürekliliği açısından belirleyici olduğunu ortaya koymaktadır. Elde edilen bulgular, Türk İnkılabı'nın düşünsel inşasının tek boyutlu olmadığını, farklı dönemlerde farklı ideolojik çerçeveler içinde yeniden yorumlandığını ve bu süreçte dergiler etrafında şekillenen düşünsel çevrelerin önemli bir rol oynadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Mustafa Kemal Atatürk, Türk İnkılabı, Kadro Dergisi, Yön Dergisi, Şevket Süreyya Aydemir.

ABSTRACT

Discussions concerning the intellectual underpinnings of the Turkish Revolution illustrate that this process is one of transformation that is perpetually being reinterpreted and evolving. In this study, the ideological approaches that took shape around *Kadro* and *Yön Journals* within the framework of Şevket Süreyya Aydemir's ideas have been examined, and a comparative analysis of how the two circles conceptualized the Turkish Revolution has been presented. It is evident that the *Kadro Journal* circle distinguished itself through its efforts to ground the Turkish Revolution within an ideological framework. This ideological paradigm, characterized by its systematic nature, placed significant emphasis on the tenets of statism, the national economy, and independence. The group's position was that the direction of the revolution ought not to be left to arbitrary processes; rather, it asserted the necessity of a conscious cadre to serve as the guiding force in this process. Conversely, the circle associated with the *Yön Journal*, while seeking to preserve the historical gains of the revolution, advocated for its reinterpretation in light of changing social and economic conditions. This group linked the concepts of the welfare state, planned development, and national independence to more distinct political objectives. The intellectual contribution of Şevket Süreyya Aydemir is particularly noteworthy as it serves as the foundational element that ensures the continuity between these two approaches. Aydemir's perspective on the revolution as a continuous and evolving process differs from static interpretations, emphasizing a dynamic and evolving nature of the transformation. This approach demonstrates that intellectual production and ideological debate are decisive for the continuity of the revolution. The findings indicate that the intellectual construction of the Turkish Revolution was not one-dimensional; rather, it was reinterpreted within different ideological frameworks across various periods. Intellectual circles formed around journals played a significant role in this process.

Keywords: Mustafa Kemal Atatürk, Turkish Revolution, Kadro Journal, Yön Journal, Şevket Süreyya Aydemir

1. GİRİŞ

Türk İnkılâbı, siyasal bir dönüşüm süreci olmanın ötesinde, bu dönüşümün düşünsel temellerinin sistemli biçimde oluşturulmasını zorunlu kılan kapsamlı bir yeniden yapılanma hamlesi olarak değerlendirilmelidir. 1930'lu yıllarda bu ihtiyacın belirginleşmesiyle birlikte, inkılâbın anlamını açıklamaya ve onu sistemli bir çerçeveye oturtmaya yönelik çalışmaların sayısında artış gözlenmiştir. Bu çalışmaların en yoğun biçimde üretildiği çevrelerden biri, *Kadro Dergisi* etrafında şekillenen düşünsel ortamdır. Bu çevre, Türk İnkılâbı'nı tarihsel bir olay olarak değerlendirmekle birlikte, süreklilik gösteren ve yönlendirilmesi gereken dinamik bir süreç olarak ele almıştır.

Şevket Süreyya (Aydemir) bu düşünsel yönelimin en önemli temsilcilerinden biri olarak, Türk İnkılâbı'nın ideolojik temellerini ortaya koyma çabasıyla öne çıkmaktadır. Aydemir'in geliştirdiği yaklaşım, inkılâbın kendi iç dinamiklerinden hareketle açıklanması gerektiği fikrine dayanmakta ve bu sürecin dış kaynaklı ideolojik kalıplarla sınırlanamayacağını vurgulamaktadır. Bu doğrultuda *Kadro Dergisi*, inkılâbın ideolojisini oluşturma iddiasıyla hareket eden bir platform niteliği kazanmış, devletçilik, millî kalkınma ve bağımsızlık gibi kavramlar etrafında özgün bir düşünce üretimi gerçekleştirmeye yönelmiştir.

Türk İnkılâbı'nın düşünsel çerçevesine ilişkin tartışmalar *Kadro Dergisi* çevresiyle sınırlı kalmamış, ilerleyen dönemde *Yön Dergisi* etrafında farklı bir yorum biçimi ortaya çıkmıştır. Bu iki düşünsel çevre, inkılâbın ideolojik temellerini açıklama ve yeniden yorumlama çabası içinde ortak bir zemin paylaşmakla birlikte, kullandıkları yöntemler ve ulaştıkları sonuçlar bakımından ayrılmaktadır. Bu çalışma, Şevket Süreyya'nın düşünceleri üzerinden *Kadro* ve *Yön Dergileri* çevresinde şekillenen bu iki yaklaşımı karşılaştırmalı olarak incelemeyi amaçlamaktadır. Böylece Türk İnkılâbı'nın ideolojik inşasına yönelik farklı yorumların ortaya koyduğu süreklilik ve farklılaşma noktalarının daha açık biçimde anlaşılması hedeflenmektedir.

2. KADRO DERGİSİ'NDE TÜRK İNKILÂBI'NIN İDEOLOJİK TEMELLENDİRİLMESİ

Türk İnkılâbı üzerine kaleme alınan yazıların sayısı 1930'lu yıllarda belirgin bir artış göstermiştir. Bu yazıların yoğunlaştığı başlıca çevrelerden biri, *Kadro Dergisi* etrafında bir araya gelen yazar grubudur. *Kadro Dergisi*'nin ve *Kadro* hareketinin düşünsel yönelimi, Şevket Süreyya'nın 1931 yılında Türk Ocağı'nda verdiği "*İnkılâbın İdeolojisi*" başlıklı konferans ile şekillenmiştir. 1932 yılında yayımlanan *İnkılâp ve Kadro* adlı eseri ile 1932-1934 yılları arasında yayımlanan *Kadro Dergisi* aracılığıyla "*İnkılâbın ideolojisi*"nin inşa edilmesine yönelik bir çaba ortaya konmuştur. Şevket Süreyya'nın yanı sıra Vedat Nedim Tör, Şevki Yazman, Burhan Asaf Belge, İsmail Hüsrev Tökin ve Yakup Kadri Karaosmanoğlu derginin kurucuları arasında yer almaktadır. Yakup Kadri Karaosmanoğlu dışındaki *Kadro Dergisi* yazarları, 1923 yılına kadar yoğun biçimde sol düşünce doğrultusunda faaliyet yürütmüştür. Şevket Süreyya ise bir süre *Aydınlık Dergisi*'nde yazılar kaleme almıştır. 1925 yılında tutuklanmış, 1926'daki genel af ile serbest bırakılmış ve bu sürecin ardından kendi düşünce sistematğini geliştirmiştir.

Şevket Süreyya, 1930'lu yıllarda benimsediği yeni yaklaşımı ve düşünsel yönelimini, "*İnkılâbın ideolojisi*"ne ilişkin görüşlerini içeren bir tezde toplamış ve bu metni Mustafa Kemal Paşa'ya (Atatürk) sunmuştur. Şevket Süreyya'nın fikirlerinin geniş kitlelere ulaşması, *Kadro Dergisi*'nin yayımlanmaya başlamasıyla mümkün hale gelmiştir. *Kadro* bir yandan komünistlik suçlamasıyla karşı karşıya kalırken diğer yandan tutarsızlık eleştirilerine maruz kalmıştır. Dönemin liberal ve muhafazakâr çevreleri *Kadro Dergisi*'ni komünizm ve Komintern propagandası yapmakla suçlamış, 1930'lu yılların TKP'si ise 1920'li yılların ilk yarısında birlikte hareket ettikleri arkadaşlarını tutarsızlıkla eleştirmiştir (Türkeş, 2002). *Kadro*'ya yöneltilen en sert eleştirilerden biri eski *Aydınlık Dergisi* yazarı Şefik Hüsnü tarafından dile getirilmiştir. *Kadro* yazarları ise kendilerini kabul ettirebilmek amacıyla bilimsel çalışmalara dayanarak Türkiye'ye özgü bir ideoloji geliştirme ve buna uygun politikalar üretme hedefiyle hareket etmiştir. Bu doğrultuda özgünlük iddiası taşıyan bir hareketin, herhangi bir düşünce akımının Türkiye'deki uygulayıcısı olarak konumlanması mümkün görünmemektedir. *Kadro Dergisi* yazarlarının herhangi bir komünizm yorumuyla kendilerini özdeşleştirecek ve üzerlerindeki kuşukları artıracak bir yönelime girmeleri beklenen bir durum değildir (Tekeli & İlkin, 2003) *Kadro Dergisi* yazarlarının iktisadî görüşleri, bazı temel noktalarda Marksizm'den ayrılmaktadır. Marksizm'e göre çözüm, üretim araçlarına egemen olan sınıfların ortadan kaldırılmasında yatmaktadır. Buna karşılık *Kadro Dergisi* yazarları, çözümü millî kurtuluş savaşlarında ve sanayiden yoksun ülkelerin sanayileşmiş ülkelere olan bağımlılığının sona erdirilmesinde görmektedir (Tekeli & İlkin, 1982).

Kadro Dergisi yazarlarının iktisat ağırlıklı yaklaşımları, mensup oldukları düşünce geleneği ile yakından ilişkilidir. Bir kısmının geçmişte Komünist Parti içerisinde faaliyet göstermiş olmaları ve dünyayı Marksist ideolojinin sunduğu yaklaşım üzerinden değerlendirmeleri, yeni bir ideoloji inşa ederken de meseleleri benzer bir perspektifle ele almalarına yol açmıştır. *Kadro Dergisi* yazarları, Türkiye'nin az gelişmişlik sorununu aşabilmesi, sanayileşmesi ve kalkınabilmesi için toplumsal kaynakların ve enerjinin devlet eliyle en uygun biçimde yönlendirilmesi gerektiği görüşünü benimsemiştir. Bu yaklaşıma göre, ancak devletçilik aracılığıyla bir milletin bütününe kapsayan disiplinli ve düzenli bir ekonomik yapı kurulabilir. *Kadro Dergisi* yazarlarının devletçilik anlayışında özel sektörün rolü, genel ekonomik dengeyi belirleyici nitelik taşımayan alanlarla sınırlı tutulmuştur. *Kadro Dergisi* yazarlarının siyasal iktidar içerisinde belirli bir destek zemini de bulunmaktadır. Nitekim İsmet İnönü, *Kadro Dergisi*'nde yayımlanan "Firkamızın Devletçilik Vasfı" başlıklı yazısıyla bu desteği açık biçimde ortaya koymuştur (Bostancı, 1990).

Kadro Dergisi yazarları, siyasal iktidarın belirli bir kesiminden destek görmelerine karşın çeşitli eleştirilerle karşılaşmıştır. Bu eleştirilerin öne çıkan örneklerinden biri Peyami Safa'ya aittir. Safa, *Kadro Dergisi* yazarlarını Karl Marx iktisadını millî bir çerçevede uyarlamaya çalışan isimler olarak değerlendirmekte ve sosyalist ile kolektivist fikirlerin milliyetçilikle birleştirilmesini eleştirmektedir. Liberal düşüncenin temsilcilerinden Ahmet Ağaoğlu ise *Kadro Dergisi* yazarlarının kendilerini Kemalist, inkılâpçı ve devletçi olarak tanımlamalarına itiraz etmektedir. Ağaoğlu, aynı kavramları benimsediğini ancak onlara yüklediği anlamın farklı olduğunu vurgulamakta ve *Kadro Dergisi* yazarlarının kendi yorumlarını genel geçer bir anlayış gibi sunmalarını eleştirmektedir. *Kadro Dergisi*'nin yayın süreci çeşitli gelişmeler nedeniyle kesintiye uğramıştır. 1934 yılında yayımlanan 34. sayıda, Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun bir yabancı ülkede hükümeti temsil görevi üstlenmesi nedeniyle yayına ara verileceği duyurulmuştur. Dergiye yönelik ilk sert tepkiler CHP Genel Sekreteri Recep Peker'den gelmiş, ardından parti mensupları bu eleştirilere katılmıştır. Bu çevreler *Kadro*'nun yabancı ideolojik kaynaklardan etkilendiğini ileri sürmüştür. Mustafa Kemal Paşa başlangıçta bu dergiye destek vermiş, ilerleyen dönemde bu tutumunda değişiklik görülmüştür. Bu değişim, düşünsel öncülük rolünün korunmak istenmesiyle ilişkilendirilebilir. Ayrıca Cumhuriyet yönetiminin doğrudan *Kadro Dergisi* yazarlarından çok derginin yayın çizgisinden rahatsızlık duyduğu anlaşılmaktadır (Tekeli & İlkin, 2003). Vedat Nedim Tör, *Kadro Dergisi*'nin kapanmasının olumsuz sonuçlar doğurduğunu belirtmektedir. Tör'e göre *Kadro* hareketinin başarıya ulaşması durumunda Türkiye, az gelişmiş ve geçmişte sömürge veya yarı sömürge konumunda bulunan milletler için örnek oluşturan bir ülke haline gelebilirdi. Bu çerçevede Türkiye'nin yalnızca jeopolitik konumu ve askerî gücüyle sınırlı olmayan, ideolojik etkisi de bulunan bir güç merkezi olma potansiyeli taşıdığı ifade edilmektedir (Tör, 1976).

Yönetim mekanizması içinde doğrudan yer almayan, rejimin önde gelen isimleriyle açık bir karşıtlıktan kaçınan ve buna karşın yönetimi etkilemeye yönelik *Kadro Dergisi* yazarlarının düşünsel yönelimi, ilk bakışta karmaşık görünmekle birlikte, incelendiğinde belirgin bir ideolojik bütünlük göstermektedir. Bu yaklaşım, ulusçuluğu tarihsel materyalizm temelinde açıklamaya yönelmekte, emperyalizm çözümlerinde Vladimir Lenin'in görüşlerinden etkilenmekte, pozitivizm ve modernizmi benimsemektedir. Ayrıca gelir ve kaynak dağılımının burjuvazinin denetimine bırakılmaması gerektiği vurgulanmakta, bu alanın devlet müdahalesiyle düzenlenmesi gerektiği ifade edilmektedir. *Kadro Dergisi* yazarları, "ulusçu sol" düşüncenin Türkiye'deki ilk sistemli savunucuları arasında yer almaktadır (Türkeş, 2002).

Kadro Dergisi'nin kapanış sürecini hızlandıran gelişmelerden biri, *Ülkü Dergisi*'nin yayımlanmaya başlamasıdır. Halkevleri'nin kurulmasının ardından, Türk Ocakları'nın merkezî yayın organı olan *Türk Yurdu*'nun yerini alacak bir dergi çıkarılması kararlaştırılmış ve bu doğrultuda Halkevleri'nin merkezî yayın organı niteliğindeki *Ülkü*, Şubat 1933 tarihinde yayımlanmıştır. *Ülkü*'nün ortaya çıkışında, Ocak 1932'de yayımlanmaya başlayan *Kadro Dergisi*'nin etkisi belirleyici olmuştur. Adı Mustafa Kemal Paşa tarafından verilen bu derginin amacı, Recep Peker'in "Ülkü Niçin Çıkıyor?" başlıklı yazısında açıklanmaktadır. Peker, *Ülkü*'nün yeni neslin yönelişini güçlendirmek, inkılâp dinamizmini canlı tutmak ve ilerlemeyi hızlandırmak amacıyla yayımlandığını belirtmektedir. *Ülkü Dergisi*'nin, *Kadro Dergisi*'ne benzer biçimde seçkin bir yaklaşım benimsediği, geniş kitlelerden çok aydınlara hitap ederek millî fikir ve kültür alanında yönlendirici bir rol üstlenmeyi hedeflediği anlaşılmaktadır (Varlık, 2002).

Recep Peker, *Kadro*'nun inkılâbın ideolojisini oluşturma yönelimine karşılık, partiye bağlı bir yayın organı olan *Ülkü Dergisi* aracılığıyla benzer bir ideolojik çerçeve geliştirmeye yönelmiştir. *Ülkü* ve *Kadro Dergileri*'nde Kemalist ideolojinin sistemli biçimde inşa edilmeye çalışıldığı görülmektedir. İki dergi arasında belirli benzerlikler bulunmakla birlikte önemli farklılıklar da dikkat çekmektedir. *Ülkü Dergisi*'nin yayımlanmasının ardından yükseköğretim kurumlarında Devrim Tarihi derslerinin okutulmaya

başlandığı görülmektedir. Recep Peker, Mahmut Esat Bozkurt, Yusuf Hikmet Bayur ve Yusuf Kemal Tengirşenk tarafından verilen bu derslerde Kemalizm konusunda görüş birliğinin sağlanamadığı anlaşılmaktadır. Bozkurt'un ihtilal kavramını tercih ederek ekonomik unsurlara ağırlık verdiği, buna karşılık Peker'in inkılâp kavramını öne çıkardığı görülmektedir. *Ülkü Dergisi*'nde hızlı ekonomik kalkınma için devletçi ekonomi politikası savunulmuştur. Bununla birlikte devletçiliğin sınıflar arası çatışmayı önleme işlevine sınırlı bir önem atfedilmiştir. Dergide yayımlanan yazılarda özel sektöre daha geniş bir faaliyet alanı tanındığı, bu yaklaşım doğrultusunda devletin kuracağı temel sanayi kolları aracılığıyla özel sektörün daha geniş ekonomik imkânlarla ulaşmasının öngörüldüğü anlaşılmaktadır. *Ülkü Dergisi*, sosyalizm ve faşizmin dış politikadaki emperyalist ve yayılmacı yönelimlerine karşı bir tutum benimsemiştir. *Kadro Dergisi*, Kemalizm'in sosyo-ekonomik yönünü vurgulayarak onu ekonomik açıdan millî kurtuluş ideolojisi olarak özellikle azgelişmiş toplumlar için önerirken, *Ülkü Dergisi*, Kemalizm'i daha çok sosyo-kültürel bir perspektiften ele almış ve halkçı ile köycü nitelikler kazandırmaya yönelmiştir (Uyar, 1997). *Kadro* ve *Ülkü Dergileri*'nin otoriter nitelikte bir resmî ideoloji oluşturma yönündeki çabaları, Mustafa Kemal Paşa tarafından sınırlandırılmıştır. *Kadro Dergisi*'nin kurucuları arasında yer alan Yakup Kadri Karaosmanoğlu'nun "zoraki diplomat" olarak yurtdışına gönderilmesi, derginin yayın hayatının sona ermesine zemin hazırlayan gelişmelerden biri olarak değerlendirilmektedir (Karaosmanoğlu, 1955). *Ülkü Dergisi* yayın hayatını sürdürmüş ancak 1936 yılında Recep Peker'in CHP Genel Sekreterliği görevi sona erdirilmiştir (Turan, 2017).

Şevket Süreyya tarafından 1932 yılında yayımlanan *İnkılâp ve Kadro* adlı eser, Türk İnkılâbı'nın niteliklerini ve özgün yönlerini sistemli bir çerçevede ortaya koymayı amaçlamaktadır. Eser, inkılâbın ilerleyişini ve Türkiye'nin karşılaştığı buhranı ele alarak başlamakta, ardından millî kurtuluş hareketlerinin dünya görüşünü açıklamaktadır. Devam eden bölümlerde inkılâbın düşünsel temelleri incelenmekte, kavramın ideolojik içeriği ve uluslararası niteliği değerlendirilmektedir. Türkiye'nin millî kurtuluş hareketleri içindeki konumu ile bu hareketlerin anlamı üzerinde durulmakta, inkılâbın sınırları ve işleyişi açıklanmaktadır. Ayrıca millet ve devlet kavramlarının yorumlanışına yer verilmektedir. Eserin ekonomik kısmında millî sermaye birikimi, sanayi sistemi ve gümrük bağımsızlığı ele alınmakta, son bölümde millî kurtuluş hareketlerinin temel ilkeleri bütüncül bir yaklaşımla değerlendirilmektedir. Eserde Türk İnkılâbı'nı tamamlanmamış ve süreklilik taşıyan bir süreç olarak değerlendirmektedir. Dönüşümler bu sürecin bir aşaması olarak görülür, ihtilâl ise inkılâbı gerçekleştiren bir araçtır. Şevket Süreyya'ya göre gerçek dönüşüm inkılâbın derinleşmesiyle mümkündür. İnkılâp, toplumun tüm kesimlerinin uyum sağlamak zorunda olduğu bir yapı olarak ele alınır ve yönü bilinçli bir grup tarafından belirlenir. Bu grubun görevi düşünsel ilkeleri sistemleştirerek topluma aktarmaktır. İnkılâbın yönünde geri dönüşün mümkün olmadığı ve derinleşmenin bu bilincin kuşaklara aktarılmasıyla sağlanacağı belirtilir. İnkılâbın henüz bütünlüklü bir ideolojiye kavuşmadığı vurgulanır ve bu çerçevenin oluşturulmasını aydınların görevi olarak görülür. Bu süreçte toplumsal ayrışma öngörüldüğü, genç kuşakların bu esaslara göre yetiştirilmesi önem taşır. Köylülüğün rolü ve basının etkisi vurgulanır, inkılâbın başarısının toplumsal güçlerin ortak hedefler doğrultusunda düzenlenmesine bağlı olduğu ifade edilir (Süreyya, 1932).

Şevket Süreyya, *İnkılâp ve Kadro* adlı eserinde Türk İnkılâbı'nın ideolojik niteliğini ele alır ve her inkılâbın bir fikir sistemine dayandığını belirtir. Şevket Süreyya'ya göre Fransız İnkılâbı tarihsel süreçte oluşan bir çerçeveyi, Rus İnkılâbı ise önceden belirlenmiş bir temeli temsil eder. Türk İnkılâbı'nı, belirli bir fikir sistemine dayanan bir süreç olarak değerlendirir ve bağımsızlığın korunması, toplumsal yapının geliştirilmesi ile ekonomik ilerleme temel hedefler arasında yer alır. Şevket Süreyya, Türk İnkılâbı'nı küresel ölçekte etkili bir dönüşüm olarak görür ve yarı sömürge toplumlar için örnek oluşturduğunu vurgular. İnkılâp, ekonomik ve siyasal bağımlılığa karşı verilen mücadelenin ürünü olarak tanımlanır. Bu süreçte inkılâpçıların görevi, düşünsel unsurları açık ve uygulanabilir ilkeler haline getirmektir. Bu ilkelerin sistemli biçimde ortaya konulmasıyla inkılâbın kalıcılığı sağlanır, toplumsal tabanı güçlenir ve yön değişimi engellenir (Süreyya, 1932).

Şevket Süreyya, *İnkılâp ve Kadro* adlı eserinin "İnkılâbın Nizamı" bölümünde Türk İnkılâbı'nı sürekli hareket halinde olan dinamik bir süreç olarak tanımlar. Şevket Süreyya'ya göre nizam, inkılâbın iç mantığına uygun işleyen bir düzeni ifade eder ve bu yapı "daimî inkılâp" anlayışıyla açıklanır. Normların sabit olmadığı, geçerliliklerinin sürecin aşamasına ve milletin çıkarlarına göre belirlendiği belirtilir. Şevket Süreyya, Türk İnkılâbı'nın siyasal düzeninin klasik demokrasiyle açıklanamayacağını ileri sürer ve bu modelin modern toplumsal yapıyı kavramakta yetersiz kaldığını ifade eder. İhtiyaç duyulan yapının değişen koşullara uyum sağlayan dinamik bir nitelik taşıdığı vurgulanır ve inkılâbın yönelimi bireysel haklardan çok milletin bütünlüğü ile bağımsızlığına dayandırılır. Bireysel özgürlüğün bağımsız bir millet yapısı içinde mümkün olduğu belirtilir. Ayrıca Fransız İnkılâbı ile yapılan özdeşleştirmelere karşı çıkılır ve

iki sürecin farklı koşullara dayandığı ifade edilir. Fransız İnkılabı'nın liberal ekonomik düzeninin eşitsizlik ürettiği, Türk İnkılabı'nın ise bağımsızlıkçı bir hareket olduğu vurgulanır. Bu doğrultuda inkılâp, ekonomik bağımsızlığı hedefleyen kapsamlı bir dönüşüm olarak değerlendirilir (Süreyya, 1932).

Şevket Süreyya, *İnkılâp ve Kadro* eserinin 1960'lı yıllardaki baskısının önsözünde *Kadro* hareketinin gerekliliğini açıklar. Şevket Süreyya'ya göre Türk inkılâbı, siyasal önderler ve mücadele gruplarıyla birlikte düşünür ve yorumcularını da ortaya çıkarmıştır, bu durum sürecin askerî başarıyla sınırlı olmadığını gösterir. İstiklâl Harbi bir dönemin kapanışı ve yeni bir başlangıç olarak değerlendirilir, ardından inkılâbın yerleşme ve derinleşme aşamasına geçildiği belirtilir. İnkılâbın sürekliliği, onu taşıyacak bir fikir sistemine bağlanır. Bu görevin siyasal aktörler ve aydınlar tarafından üstlenilmesi gerektiği ifade edilir. *Kadro* hareketi, Türk inkılâbının düşünsel temellerini kurmaya yönelik bir çaba olarak konumlandırılır (Aydemir, 1968).

Kadro Dergisi'nin ilk sayısında yayımlanan “*Kadro*” başlıklı yazı, Şevket Süreyya tarafından kaleme alınmış ve Türk İnkılabı'nı süreklilik taşıyan bir süreç olarak tanımlamıştır. *İnkılâp ve Kadro* ile paralel biçimde inkılâbın tamamlanmamış olduğu, genişleyerek sürdüğü belirtilir ve ihtilâl bu sürecin aracı olarak değerlendirilir. İnkılâp, toplumun tüm kesimlerini kapsayan bir yapı olarak ele alınır ve yönü bilinçli bir grup tarafından belirlenir. Bu grubun görevi, ilke ve değerleri sistemli biçimde topluma aktarmaktır. İnkılâbın derinleşmesi, yapısal değişimlerin ötesinde inkılâp bilincinin kitlelerce benimsenmesine bağlı görülür. Şevket Süreyya, düşünsel unsurların henüz bütünlüklü bir ideolojiye dönüşmediğini vurgular ve bunun aydınların görevi olduğunu belirtir. Bu sürecin tamamlanmasıyla ortak ölçütlere dayalı bir inkılâpçı tipin ortaya çıkacağı ifade edilir (Kadro, Ocak 1932).

Şevket Süreyya, “*İnkılâp Heyecanı*” başlıklı yazısında toplumsal durağanlık ile inkılâp dinamizmi arasındaki karşıtlığı ele alır. Durağan toplumlar, yeni değer üretmeyen ve çözülmeye yönelen yapılar olarak tanımlanır, buna karşılık inkılâp sürecindeki toplumların sürekli dönüşüm içinde olduğu vurgulanır. Türkiye'nin eski kurumlardan yeni yapılara yönelen bir değişim yaşadığı ve bu süreçte eski düzen ile inkılâp düzeni arasında mücadele bulunduğu belirtilir. Şevket Süreyya'ya göre inkılâbın başarısı düşünsel ve duygusal bağlılığa dayanır ve inkılâp heyecanı bu sürekliliğin temel unsurudur. Bu heyecan bilinçli ve disiplinli bir bağlılık olarak tanımlanır, inkılâp neslinin oluşumu eğitim ve örgütlenmeyle ilişkilendirilir. Bezginlik ve karamsarlık çözümlenmenin göstergesi sayılır, inkılâbın sürekliliği toplumsal inanç ve kararlılığın korunmasına bağlanır (Süreyya, Şubat 1932).

Şevket Süreyya, “*İnkılâp Bitti mi?*” adlı yazısında Türk İnkılabı'nı dünya ölçeğindeki dönüşüm süreci içinde ele alır. Ona göre siyasal, ekonomik ve kültürel sarsıntılar yeni bir düzenin oluştuğunu gösterir. Bu süreçte Türkiye'nin bağımsız yapısını sürdürmesi, sanayileşme ve millî üretimin geliştirilmesi gerekli görülür. Bu yaklaşım, bağımlılık ilişkilerinin aşılmasıyla ilişkilendirilir. Türk İnkılabı'nın sınırları aşan etkisi ve örnek oluşturma niteliği vurgulanır. İnkılâp, bağımsız ve eşit milletlere dayanan bir düzen hedefler ve Türkiye'nin kendi koşullarına uygun bir gelişim izlemesi gerektiği belirtilir. Sürecin tamamlanmadığı ve sürekli geliştiği ifade edilir. Bu nedenle inkılâbın sona erdiğini savunan yaklaşımlar eleştirilir ve sürekliliğin bilinç ile kararlılığa bağlı olduğu vurgulanır (Süreyya, Mart 1932).

Kadro Dergisi'nde yayımlanan “*Kadro*” başlıklı yazı doğrudan Şevket Süreyya imzasını taşımamakla birlikte ona atfedilir ve Türk İnkılabı'nı millî kurtuluş doğrultusunda derinleşen bir süreç olarak ele alır. Sürecin yeterince kavranamaması ilgisizlikle açıklanır, inkılâbın hızlı ilerlediği ve bağımsız bir siyasal yapı oluşturduğu vurgulanır. Sivas ile Lozan arasındaki gelişmeler dışa karşı bağımsızlık olarak değerlendirilir, ardından eski kurumların tasfiyesi içe dönük bağımsızlıkla ilişkilendirilir. İktisadî alanda liberal yapıya karşı devletçi modelin benimsendiği ve Türkiye'nin millî sermayeye dayanan bir düzene yöneldiği belirtilir. Bu dönüşüm ekonomik bağımsızlığın temel aşaması olarak görülür. Yazıda dengeli bir toplumsal düzen hedeflenir ve siyasal ile ekonomik bağımsızlığın düşünsel bağımsızlıkla tamamlanması gerektiği vurgulanır. Türk İnkılabı, düşünce ile eylem uyumunu güçlendiren dinamik bir süreç olarak tanımlanır ve sürekliliğinin inanç ile bağlılığa dayandığı ifade edilir (Kadro, Temmuz 1932).

Şevket Süreyya, “*Europacentrisme in Tasfiyesi*” adlı yazısında Türk İnkılabı'nı dünya tarihinin seyri içinde özgün bir konuma yerleştirir. Ona göre inkılâp, küresel etkiler taşıyan bir düşünsel hareketin ileri bir sentezidir ve bu sentezin Türk inkılâpçıları tarafından ortaya konulması dikkat çekicidir. Türk tarihinin dünya tarihinin önemli olaylarını içerdiği ve güçlü bir tarih bilinciyle bağlantılı olduğu belirtilir, böylece evrensel süreçlerle ilişkili bir yapı olarak ele alınır. Türk İnkılabı, Avrupa merkezli tarih anlayışına karşı gelişen bir tepki ve yirminci yüzyıl dönüşümlerinin yansıması olarak değerlendirilir. Geçmiş ile mevcut zaman arasındaki ilişkinin millî bilinç ve süreklilik duygusunu güçlendirdiği ifade edilir. Şevket Süreyya, bu yaklaşımın geliştirilmesini ve millî tarih tezinin güçlendirilmesini aydınların görevi olarak görür, bu

durum inkılâbın düşünsel temellerinin pekiştirilmesi açısından önemli kabul edilir (Süreyya, Temmuz 1932).

Şevket Süreyya, “*İnkılâbın İdeolojisi, Millî Kurtuluş Hareketlerinin Ana Prensipleri*” başlıklı yazısında millî kurtuluş hareketlerini yapısal eşitsizliklerin sonucu olarak ele alır. Bu hareketlerin sanayileşmiş ülkeler ile sanayiden yoksun toplumlar arasındaki bağımlılığa dayandığı ve bu nedenle yerel sınırları aşan bir nitelik taşıdığı belirtilir. Amaç, sömürgecilik ilişkilerini ortadan kaldırmak ve bağımlılığı çözmektir. Bu hareketlerin başka ideolojilerin uzantısı olmadığı, kendi koşullarından doğan süreçler olduğu ifade edilir. Millî ekonominin güçlendirilmesi, sanayileşme ve çeşitlenme temel unsurlar arasında yer alır. Teknik gelişmeler ile üretim ilişkileri arasındaki uyumsuzluk nedeniyle ekonomik faaliyetlerin toplum denetimine alınması gerektiği belirtilir ve bu durum devletçi ekonomi modelini açıklar. Sınıf çatışmalarının bu toplumlarda sınırlı olduğunu ve bu nedenle hareketlerin millî bağımsızlık ile toplumsal bütünlük ekseninde şekillendiğini vurgular. Sürecin içte eski yapıların tasfiyesini de kapsadığı ve öncü bir grup tarafından yönlendirilmesi gerektiği ifade edilir. Türk İnkılâbı, bu hareketlerin gelişmiş bir örneği olarak değerlendirilir ve benzer toplumlar için model oluşturan bir dönüşüm olarak ele alınır (Süreyya, Ağustos 1932).

Şevket Süreyya, “*Yarı Münevverler Kulübü*” adlı yazısında *Kadro Dergisi*’nin niteliğini ve hedef kitlesini açıklar. Derginin temel konusu Türk İnkılâbı’nın ideolojisidir ve hitap ettiği kesim inkılâp aydınlarıdır. *Kadro*, belirli bir düşünsel çerçeveye sahip ve muhatap kitlesi tanımlı bir yayın organı olarak değerlendirilir. İnkılâp aydınının kimliğinin belirlenmesi için ideolojinin açıklığa kavuşturulması gerektiği belirtilir ve bu ideoloji inkılâbın yönünü belirleyen prensiplerin bütünü olarak tanımlanır. İnkılâp aydını, bu görevin bilincinde olan ve kendisini inkılâbın amaçlarına yönelten kişi olarak tanımlanır. Şevket Süreyya, bu aydın tipini diğerlerinden ayıran unsurun eğitim değil, düşünsel tutum ve ideolojik bağlılık olduğunu vurgular. İnkılâp aydınının temel özelliği düşünsel üretime yönelen idealizmdir ve bu yaklaşım yüzeysel tutumların dışlanmasını içerir (Süreyya, Ağustos 1932).

Şevket Süreyya, “*İç Pazar ve İktisatta Bütünlük*” başlıklı yazısında Türk İnkılâbı’nın ekonomik hedeflerini planlı kalkınma çerçevesinde ele alır. Ona göre bu süreç somut bir iş planı gerektirir ve temel hedef millî bir iç pazarın oluşturulmasıdır. İç pazar, mal arzı ile talebinin ülke geneline yayılması ve ekonomik faaliyetlerin bütünleşmesi anlamına gelir. Türkiye, geniş coğrafyaya sahip ancak teknik açıdan geri ve mübadele ilişkileri sınırlı bir toplum olarak tanımlanır, üretim ile tüketimin büyük ölçüde yerel düzeyde kaldığı belirtilir. Millî bir ekonominin kurulabilmesi için toplumsal iş bölümünün geliştirilmesi gerektiği vurgulanır. Üretim alanlarının çeşitlenmesi, tarım ile sanayi arasındaki ayrımın belirginleşmesi ve bu alanlar arasında bağlantı kurulması iç pazarın oluşumunu mümkün kılar. Bu süreç ülkenin farklı bölgeleri arasında ekonomik bütünleşmeyi güçlendirir. Şevket Süreyya’ya göre bu dönüşüm kendiliğinden gerçekleşmez ve planlı müdahale gerektirir. Bu nedenle devletin yönlendirici rol üstlenmesi zorunlu görülür. Devlet, ekonomik faaliyetleri düzenlemenin ötesinde gelişimi yönlendiren temel unsur olarak konumlandırılır. Bu yaklaşım, Türk İnkılâbı’nın ekonomik hedefinin dağıtık üretim yapısından planlı ve bütünleşmiş bir millî ekonomiye geçiş olduğunu ortaya koyar (Süreyya, Ekim 1932).

Şevket Süreyya, “*Millî Kurtuluş Hareketleri Hakkında Bizim Tezimiz*” adlı yazısında düşünsel kalıpların toplumsal koşullara göre gelişmesi gerektiğini vurgular. Düşünce dönüşümle yenilendiğinde gerçekliği yansıtır, geride kaldığında yanıltıcı olur. Bu nedenle düşünsel yapıların geçerliliği toplumsal dinamiklerle ilişkilidir. Şevket Süreyya, eski aydın tipini eleştirir ve Avrupa’ya ait yargıların doğrudan aktarılmasının Türk toplumunun özgün yapısını göz ardı ettiğini belirtir. Şevket Süreyya’ya göre Avrupa merkezli anlayış indirgemecidir ve modern düzen eşitsizlik ile bağımlılık üretir, bu nedenle bu modeller eleştirilmelidir. Kapitalizm ve tepkilerinin de bu yapıyı aşmada yetersiz olduğu belirtilir. Şevket Süreyya, millî kurtuluş hareketlerini ekonomik ve düşünsel bağımsızlığı hedefleyen bir dönüşüm olarak ele alır. Türkiye’de İstiklâl Harbi ile somutlaşan bu süreç yeni bir düzenin başlangıcıdır. Bu doğrultuda yeni Türkiye’nin kendi koşullarına uygun düşünce sistemleri üretmesi gerektiği vurgulanır ve Türk İnkılâbı, yeni bir düşünce ve insan tipinin inşasını amaçlayan kapsamlı bir dönüşüm olarak tanımlanır (Süreyya, Aralık 1932).

Şevket Süreyya, “*İnkılâp Tahlilleri, Bir Münakaşanın Manası*” başlıklı yazısında Mustafa Kemal Paşa’yı inkılâp sürecinin yönlendirici lideri ve Şef olarak tanımlar. Şef, toplumsal gelişmeleri sezen, dönüşümü kavrayarak bunu örgütlü bir harekete dönüştüren kişidir. Bireysel sezginin yeterli olmadığı, Şefin bu sezgileri kolektif bilince dönüştürerek toplumu yönlendirdiği belirtilir. Bu süreçte Şef, toplumsal enerjiyi belirli hedeflere yönelten bir güç olarak değerlendirilir. Mustafa Kemal Paşa, Millî Mücadele’nin şefi olarak süreci öngören ve yönlendiren bir liderdir. Bu liderlik, millî sezgi ve hareket kabiliyetiyle açıklanır ve mücadeleye kapsayıcı bir nitelik kazandırır. Şevket Süreyya, düşünsel temelleri olmayan bir inkılâbın

yön değiştirebileceğini vurgular ve ideolojik çerçevenin açık biçimde ortaya konulması gerektiğini belirtir (Süreyya, Mayıs 1933).

Şevket Süreyya, “*Fikir Hareketleri Arasında Türk Nasyonalizmi*” adlı yazısında Türk İnkılabı’nın düşünsel temellerine yönelik yaklaşımları eleştirir. İnkılabın tamamlanmış ve tartışmaya kapalı görölmesinin, onun süreklilik niteliğiyle bağdaşmadığı belirtilir. Buna karşılık derinleştirilmesi gerektiğini savunan yaklaşımin daha geçerli olduğu ifade edilir. Şevket Süreyya, inkılabın sosyalizm, faşizm veya demokrasi gibi sistemlerin türevi olarak değerlendirilmesine karşı çıkar ve onun özgün bir süreç olduğunu vurgular. İnkılâp, millî sınırları aşan bir dönüşümün parçası olarak değerlendirilir ve diğer toplumlar için örnek oluşturabilecek bir nitelik taşıdığı belirtilir. Fakat bu sürecin taklit yoluyla açıklanamayacağı ifade edilir. Şevket Süreyya’ya göre inkılâp henüz tamamlanmamış olup sürekli ilerleme içindedir. Düşünsel durağanlık eleştirilir ve inkılabın değişen koşullara göre değerlendirilmesi gerektiği vurgulanır (Süreyya, Ağustos 1933).

Şevket Süreyya, “*Beynelmilel Fikir Hareketleri Arasında Türk Nasyonalizmi*” başlıklı yazısında fikir sistemlerinin tarihsel ve toplumsal koşulların ürünü olduğunu ve düşünce ile toplum arasında karşılıklı etkileşim bulunduğunu belirtir. Bu nedenle bir düşünceyi anlamak için onu doğuran koşulların dikkate alınması gerektiği vurgulanır. Sosyalizm, faşizm ve millî kurtuluş ideolojisi arasında temel ayrımlar olduğu ifade edilir. Sosyalizmin sanayileşmenin doğurduğu sınıf çatışmalarından, faşizmin ise krizlere karşı bir tepkiden doğduğu belirtilir, millî kurtuluş hareketleri ise sömürgecilik karşıtı bir yönelim olarak değerlendirilir. Bu hareketlerin amacı ekonomik bağımlılığı ortadan kaldırmak ve milletlerin kendi kaynakları üzerinde söz sahibi olmasını sağlamaktır. Millet kavramının ideolojilere göre farklı ele alındığı belirtilir ve millî kurtuluş ideolojisinde millet bağımsızlık temelinde bütüncül bir yapı olarak değerlendirilir. Devlet, bu yaklaşımda toplumsal gelişimi yönlendiren bir unsur olarak ele alınır. Şevket Süreyya, bu hareketlerin anti-emperyalist karakter taşıdığını ve eşitliğe dayanan bir düzen hedeflediğini belirtir. Türk İnkılabı, bu hareketlerin gelişmiş bir örneği olarak değerlendirilir (Süreyya, Eylül 1933).

Şevket Süreyya, “*İnkılâp Neslinin Şarkısı*” adlı yazısında Türk İnkılabı’nı milletin yaratma kapasitesinin tarihsel süreçte ortaya çıkışı olarak değerlendirir. Bu süreç, liderlik ve öncü grupların oluşması ile bağımlılıık unsurlarının tasfiyesi üzerinden açıklanır. İnkılâp, tarihsel potansiyelin somutlaşmasıdır ve Türkiye Cumhuriyeti bu sürecin zorunlu sonucu olarak görülür. Cumhuriyetin bir yönetim değişikliğiyle sınırlı olmadığı, millet iradesinin somutlaşması anlamına geldiği belirtilir. Cumhuriyet, millî mücadelenin kazanımlarını kalıcı hale getiren bir dönüm noktasıdır ve dönüşüm sürecini hızlandırır. Bu süreç siyasal bağımsızlığın ötesine geçerek toplumsal yapının yeniden düzenlenmesini kapsar. Şevket Süreyya, inkılâpçı neslin daha ileri hedeflere yöneldiğini vurgular ve amacın daha gelişmiş bir düzen kurmak olduğunu belirtir. Bu doğrultuda üretken tarım, sağlıklı toplum ve planlı ekonomi öne çıkar. İnkılâp, tamamlanmış değil, sürekli ilerleyen dinamik bir süreç olarak tanımlanır (Süreyya, Ekim 1933).

Şevket Süreyya, “*İnkılâp Hukuku*” başlıklı yazısında Türk İnkılabı’nın hukuk alanındaki yansımalarını ele alır ve yeni bir hukuk anlayışının gerekliliğini vurgular. Sürecin mevcut hukuk düzeniyle sınırlı olmadığı, inkılâba uygun yeni bir hukuk telâkkisi gerektirdiği belirtilir. Ankara Hukuk Mektebi bu çerçevede yeni hukuk anlayışını geliştiren bir merkez olarak değerlendirilir. Klasik hukuk anlayışının yetersiz kaldığı ve daha dinamik bir yaklaşım gerektiği ifade edilir. İnkılâp hukuku, değişen koşullara göre yeniden inşa edilmesi gereken bir sistemdir. Ferdietçi anlayış eleştirilir ve hukukun toplumsal yararı esas alması gerektiği vurgulanır. Devletin rolünün genişlemesi hukukta da değişimi zorunlu kılar ve mülkiyetin yeniden tanımlanmasını gündeme getirir. Büyük üretim araçlarının devlet denetimi öngörülürken küçük mülkiyetin varlığı kabul edilir. Bu yaklaşım devletçilik ilkesinin yansımasıdır. Hukuk düzeninin toplumsal çelişkileri azaltmayı amaçladığı belirtilir ve Şevket Süreyya, hukukçuların süreçte etkin rol üstlenmesi gerektiğini vurgular (Süreyya, Şubat 1934).

Şevket Süreyya, “*İnkılâp Kürsüsünde İnkılâp İlimleşmelidir*” adlı yazısında Türk İnkılabı’nın düşünsel ve bilimsel temellerinin oluşturulmasını gerekli görür. İstanbul Darülfünunu yerine İstanbul Üniversitesi’nin kurulması, eski düşüncenin tasfiyesi olarak değerlendirilir ve yeni yapının bilimsel yöntemlere dayanması gerektiği belirtilir. İnkılâp Enstitüsü, bu ideolojiyi sistemleştiren bir merkez olarak ele alınır. İnkılabın kalıcılığının teorik olarak işlenmesine bağlı olduğu vurgulanır. Bu nedenle inkılabın ilimleşmesi zorunlu görülür ve derslerin kavramı doğru anlamaya yönelmesi gerektiği belirtilir. Türk İnkılabı’nın özgün olduğu ve başka inkılâplarla açıklanamayacağı ifade edilir. İhtilâl ile inkılâp arasında ayırım yapılır ve inkılabın daha kapsamlı bir dönüşüm olduğu vurgulanır. Sürecin uzun bir gelişime dayandığı belirtilir. İnkılabın

sürekliği, ideolojik temellerin açık biçimde ortaya konulmasına bağlanır ve bu görevin inkılâp kürsülerine ait olduğu ifade edilir (Süreyya, Nisan 1934).

Şevket Süreyya, “*Yeni Devletin İktisadî Fonksiyonları*” başlıklı yazısında Türk İnkılâbı’nın düşünsel temelleri ile tartışma ortamı arasındaki ilişkiyi ele alır. Cumhuriyet yönetiminin düşünceye kapalı olmadığı, inkılâbın fikir araştırmaları içinde şekillendiği belirtilir. İnkılâp, siyasal değişimin ötesinde düşünsel ilkelerin hayata geçirilmesi olarak değerlendirilir ve bu temellerin sürekli geliştirilmesi gerektiği vurgulanır. Şevket Süreyya, liderliğin düşünsel yönüne dikkat çeker ve Mustafa Kemal Paşa’nın fikir üretimini teşvik ettiğini belirtir. Bu durum inkılâbın güçlü bir düşünsel zemine dayandığını gösterir. Fikrî tartışma ortamının sürdürülmesi gerekli görülür ve düşünsel üretimin süreklilik için temel olduğu ifade edilir (Süreyya, Mayıs 1934).

Kadro Dergisi etrafında şekillenen düşünsel üretim, Türk İnkılâbı’nı tarihsel bir kırılmanın ötesinde, süreklilik taşıyan ve yönlendirilmesi gereken dinamik bir süreç olarak ele almaktadır. Şevket Süreyya’nın öncülüğünde geliştirilen yaklaşım, inkılâbın ideolojik temellerinin açık ve sistemli biçimde ortaya konulmasının gerekliliğini vurgulamakta, bu doğrultuda devletçilik, millî kalkınma ve bağımsızlık kavramları etrafında özgün bir düşünce çerçevesi oluşturulmaktadır. *Kadro Dergisi* çevresi, uluslararası ideolojik akımlardan etkilenmekle birlikte, bu etkileri doğrudan aktarmak yerine Türkiye’nin tarihsel ve toplumsal koşullarına uygun biçimde yeniden yorumlamaya yönelmiştir. Bununla birlikte hareket, siyasal iktidarla kurduğu ilişkiler ve farklı düşünsel çevrelerden gelen eleştiriler nedeniyle tartışmalı bir konumda kalmıştır. Buna rağmen *Kadro Dergisi*’nin ortaya koyduğu yaklaşım, inkılâbın ideolojik inşasına yönelik erken ve sistemli girişimlerden biri olarak önemini korumakta ve sonraki düşünsel tartışmalara yön veren bir çerçeve sunmaktadır.

3. YÖN DERGİSİ’NDE TÜRK İNKILÂBI’NIN YENİDEN YORUMLANMASI

27 Mayıs 1960 sonrasında şekillenen siyasal ve düşünsel ortam, Türkiye’de ideolojik tartışmaların yoğunlaştığı ve farklı yorum biçimlerinin ortaya çıktığı bir dönemi ifade etmektedir. Bu süreçte basın genişleyen hareket alanı, düşünce üretimini hızlandırmış ve dergiler, siyasal ve toplumsal meselelerin tartışıldığı önemli mecralar haline gelmiştir. Bu ortam içinde öne çıkan *Yön Dergisi*, dönemin gelişmelerini yorumlayan bir yayın organı olmanın ötesinde, Türkiye’nin geleceğine ilişkin alternatif düşünsel çerçeveler geliştiren bir merkez niteliği taşımaktadır. Şevket Süreyya Aydemir’in bu dergide ortaya koyduğu görüşler, Türk İnkılâbı’nın yeniden yorumlanması, Atatürkçülüğün güncel koşullara göre değerlendirilmesi ve toplumsal dönüşümün yönünün belirlenmesi açısından dikkat çekici bir içerik sunmaktadır.

Bu dönemde oluşan siyasal ortam, basına daha geniş bir hareket alanı sağlamış ve bu durum 1961 Anayasası ile hukukî bir çerçeveye kavuşturulmuştur. 1961 Anayasası, düşünceyi ifade etme ve yayma özgürlüğünü güvence altına alarak basının anayasal koruma altında faaliyet göstermesini mümkün kılmıştır. Bu gelişme, basını siyasal iktidar üzerinde denetim işlevi üstlenen bir unsur haline getirmiştir. Bununla birlikte aynı dönemde artan toplumsal hareketlilik, ideolojik kutuplaşma ve ekonomik sorunlar, bu özgürlük alanının istikrarlı biçimde kullanılmasını zorlaştırmıştır. Bu koşullar altında basın, yalnızca gelişmeleri yansıtan bir mecra olmaktan çıkmış, siyasal ve toplumsal süreçleri etkileyen bir aktör olarak öne çıkmıştır (Bulut, 2026).

1961-1967 yılları arasında yayımlanan *Yön Dergisi*, dönemin etkili düşünce platformlarından biridir. Dergide ele alınan konular iki başlıkta toplanır. İlk başlık Osmanlı tarihi, dünya tarihi, devrimler, Millî Mücadele ve tek parti dönemine yönelik analizleri kapsar. İkinci başlık ise 1960’lı yılların Türkiye’si ve dünya düzenine ilişkin değerlendirmeler ile geleceğe dönük öngörülerini içerir. Yazarların önemli bir kısmı Türkiye’de işçi sınıfının sınırlı olduğunu ve devrimde öncü rol üstlenemeyeceğini savunur. Buna karşılık asker-sivil aydın kesimin öncülüğü vurgulanır. *Yön Dergisi* çevresi, Mustafa Kemal Atatürk dönemini “*Kemalist Devrim*” ve “*Kemalist Yönetim*” kavramlarıyla değerlendirir ancak görüş birliği yoktur. Bazı yazarlar eksik yönlere dikkat çekerken bazıları devletçilik ve seçkinci uygulamaları savunur. Atatürk milliyetçiliğine yönelik yaklaşımlar da farklılık gösterir ve zamanla Batı merkezli modellere karşı daha belirgin bir mesafe ortaya çıkar. Bu yönleriyle dergi, dönemin ideolojik tartışmalarında özgün bir konum edinir.

Yön Dergisi çevresine göre anti-empyralist, antikapitalist, devletçi ve millî bir sosyalizm anlayışının inşa edilmesi, millî demokrasinin oluşmasının temel koşulu olarak değerlendirilmektedir. Öngörülen siyasal ve toplumsal düzen için 1961 Anayasası’nın yeterli bir zemin sunduğu kabul edilmektedir. Bununla birlikte *Yön Dergisi* hareketini, *Kadro Dergisi* ile özdeşleştirmek doğru görülmemektedir. *Kadro Dergisi* daha çok mevcut iktidarın düşünsel yapısını yansıtan bir yayın niteliği taşıırken, *Yön Dergisi* siyasal iktidarı hedef

alan ve bu doğrultuda dönüşüm önerileri geliştiren bir çevrenin temsilcisi olmuştur. İdeolojik düzlemde de belirgin farklılıklar bulunmaktadır. *Kadro* çevresi, Türk İnkılabı'nı açıklarken Marksizm'i analitik bir araç olarak kullanmış, *Yön Dergisi* çevresi ise Kemalizm'i Marksist bir çerçevede yeniden yorumlamaya yönelmiştir. Bu durum, iki hareketin düşünsel referanslarını farklı biçimlerde konumlandığını göstermektedir. *Kadro* daha sınırlı bir dönem içinde ortaya çıkan düşünsel bir girişim niteliği taşıırken, *Yön Dergisi* çevresi daha geniş etki alanına sahip, süreklilik gösteren ve siyasal hedefler doğrultusunda şekillenen bir hareket olarak öne çıkmaktadır.

Yön Dergisi hareketi, Şevket Süreyya Aydemir, Doğan Avcıoğlu, Mümtaz Soysal ve İlhan Selçuk gibi aydınların öncülüğünde yayımlanan bir bildiri ile kamuoyuna duyurulmuştur. Bu bildiride hızlı kalkınma, yeni bir devletçilik anlayışı, bilinçli devlet müdahalesi ve sosyal adalet gibi temalar öne çıkmaktadır. *Yön Dergisi*, *Kadro Dergisi*'nden farklı olarak sınıf mücadelesine olumlu yaklaşan ve sosyalist düşüncenin farklı yorumlarına açık bir yayın çizgisi benimsemiştir. Bu yaklaşım, devlet merkezli kalkınma anlayışının ötesine geçerek toplumsal yapıdaki sınıfsal dinamikleri dikkate alan daha kapsamlı bir düşünsel çerçeve ortaya koymaktadır (Alpkaya, 2002). Örneğin İlhan Selçuk, *Yön Dergisi* çevresinde Kemalizm'i bir ideoloji olarak tanımlamakta ve çok partili hayata geçiş sonrasında izlenen politikaların bu ideolojinin temel ilkeleriyle uyumlu olmadığını ileri sürmektedir. Selçuk'a göre iktidar uygulamaları Kemalizm'in özünden uzaklaşmış ve bu durum ideolojinin yeniden yorumlanmasını gerekli kılmıştır. Selçuk'un 1960'lı yıllarda dile getirdiği "*Bugünkü Türkiye'yi kurtarmaya artık 1924 Kemalizmi yetmez*" ifadesi, Kemalizm'in dönemin koşullarına göre yeniden ele alınması gerektiği düşüncesini yansıtmaktadır. Bu yaklaşım, Kemalizm'i değişen toplumsal ve ekonomik şartlara göre yeniden yorumlanması gereken dinamik bir düşünce sistemi olarak değerlendirmektedir. Selçuk'un, Kemalizm'e soldan yaklaşan bir yorum geliştirdiği görülmektedir (Soydaş & Lök, 2002).

Şevket Süreyya Aydemir, "*Fikir Atatürkçülüğü ve Kelime Atatürkçülüğü*" adlı yazısında Atatürkçülüğün kalıplaştırılmasını eleştirir. Düşünce sistemlerinin tarihsel süreçte geliştiği ve yeniden yorumlanması gerektiği vurgulanır. Bu çerçevede "*kelime Atatürkçülüğü*" kalıplaşmış ifadelerle sınırlı kalırken, "*fikir Atatürkçülüğü*" düşüncüyü tarihsel koşulları içinde kavramayı amaçlar. Aydemir'e göre Atatürkçülük, millî bağımsızlık, toplumsal dönüşüm ve devletin yönlendirici rolünü içeren bir sistemdir. Millet bütüncül bir yapı, devlet bu yapının aracı, ekonomi ise millî ve devletçi niteliktedir. Atatürkçülüğün uygulamaya aktarılması gerektiği vurgulanır, aksi halde söylem düzeyine indirgeneceği belirtilir (Aydemir, 24 Ocak 1962).

Şevket Süreyya Aydemir, "*Türk Sosyalizmi ve Fikir Atatürkçülüğü*" başlıklı yazısında Atatürkçülük ile sosyalizm arasındaki ilişkiyi ele alır. Aydemir'e göre Mustafa Kemal Atatürk doğrudan sosyalist bir düşünür değildir ancak ortaya koyduğu fikirlerin sosyalizmin bazı ilkeleriyle örtüştüğü belirtilir. Türkiye'de gelecekte sosyalizm anlayışının ülkenin tarihsel ve toplumsal koşullarına bağlı olarak şekillenmesi gerektiği vurgulanır ve bu anlayışın dışarıdan aktarılan modeller yerine Atatürk'ün düşüncelerine dayanması gerektiği ifade edilir. Devletçilik anlayışı Türkiye'nin ihtiyaçlarına göre gelişen özgün bir yapı olarak değerlendirilir. Bu yaklaşımın yalnızca ekonomik alanla sınırlı kalmadığı, düşünce hayatında da dönüşüm gerektirdiği belirtilir. Aydemir, Atatürkçülüğü değişen koşullar içinde gelişen bir ideoloji olarak ele alır ve Türk sosyalizmini bu ideolojinin içinde şekillenen bir yaklaşım olarak değerlendirir (Aydemir, 31 Ocak 1962).

Şevket Süreyya Aydemir, "*Kemalizm Orta Malı Değildir*" adlı yazısında Kemalizm kavramının içeriğini ve yanlış yorumlanma biçimlerini eleştirir. Aydemir'e göre Kemalizm, Mustafa Kemal Atatürk'ün düşüncelerinden doğmuş ve Türk milletinin tarihsel koşulları içinde şekillenmiş bir sistemdir. Bu nedenle rastgele yorumlara açık değildir ve farklı eğilimler tarafından keyfi biçimde kullanılamaz. Kemalizm'in "orta malı" olarak görülmesine karşı çıkılır ve bu yaklaşımın kavramın içeriğini zayıflattığı belirtilir. Kemalizm, belirli ilkelere dayanan tutarlı bir düşünce sistemi olarak ele alınmalıdır. Aydemir, Kemalizm'in ekonomik ve siyasal tartışmalarda araç haline getirilmesini eleştirir ve dar çıkarları temel alan yorumların bu sistemle ilişkilendirilemeyeceğini ifade eder. Kemalizm, toplumsal dönüşümü hedefleyen kapsamlı bir yapı olarak tanımlanır. Ayrıca slogan düzeyine indirgenmesine karşı çıkılır ve onu anlamının yalnızca kavramsal tanımlarla sınırlı kalmayıp ilkelerinin toplumsal hayata uygulanmasını gerektirdiği belirtilir. Aydemir, Kemalizm'in doğru anlaşılması ve uygulanmasının Türk İnkılabı'nın sürekliliği açısından belirleyici olduğunu vurgular (Aydemir, 11 Nisan 1962).

Şevket Süreyya Aydemir, "*19 Mayıs Dolayısıyla Şu Bilinmeyen Mustafa Kemal*" başlıklı yazısında Mustafa Kemal Atatürk'ün liderliğini tarihsel ve insani yönleriyle ele alır. Aydemir'e göre Atatürk yalnızca tarihsel bir isim değil, bir milletin kaderiyle bütünleşmiş bir şahsiyettir. Bu nedenle onun yaşamı

bireysel başarıdan çok toplumsal yeniden doğuş süreciyle ilişkilidir. Aydemir, bu liderliğin çoğu zaman yüzeysel ele alındığını belirtir ve Atatürk'ü anlamının hayatının tüm aşamalarını birlikte değerlendirmeyi gerektirdiğini vurgular. Atatürk'ün askerî ve siyasal kariyeri, liderlik özelliklerinin oluşum süreci içinde değerlendirilir. Harp Okulu ve Harp Akademisi yıllarından itibaren disiplinli bir kişilik sergileyen Atatürk, Trablusgarp, Balkan Savaşları ve Çanakkale'de inisiyatif alabilen bir lider olarak öne çıkar. Aydemir'e göre onun belirleyici özelliği, mevcut otorite içinde yer alırken gerektiğinde kendi iradesini ortaya koyabilmesidir. Bu liderlik yalnızca askerî başarılarla sınırlı değildir, toplumsal bilinç ve motivasyon oluşturmayı da kapsar. Aydemir, Atatürk'ü toplumun yönünü belirleyen tarihsel bir aktör olarak tanımlar ve bu yaklaşım Türk İnkılâbı'nın anlaşılmasında liderliğin merkezi rolünü ortaya koyar (Aydemir, 23 Mayıs 1962).

Şevket Süreyya Aydemir, “*Sosyal Devlet ve Türk Sosyalizmi*” adlı yazısında toplumsal dönüşüm karşısında sosyal devlet anlayışını ele alır. Sınıf farklılaşmalarının çatışmaya dönüşmesi yerine denge kurulması gerektiği belirtilir ve sosyal devletçilik çözüm olarak değerlendirilir. 1930'lu yılların devletçiliğinin yeni toplumsal tabakalar oluşturduğu, bu nedenle yalnızca ekonomik müdahaleyle sınırlı kalamayacağı ifade edilir. Devletçilik, millî kurtuluş düşüncesinin devamı olarak daha geniş bir toplumsal düzen içinde ele alınır. Bu yaklaşımda millî bağımsızlık ile sosyal adaletin birlikte gerçekleştirilmesi gerektiği vurgulanır. Aydemir, sosyalizmin kökenlerini Türk İnkılâbı'nda görür ve bunu sosyal ile ekonomik alanları kapsayan bir yeniden yapılanma olarak tanımlar. Sosyal devlet, millî birlik ile toplumsal uyumu esas alır ve sınıflar arasında denge kurmayı hedefler (Aydemir, 19 Eylül 1962).

Şevket Süreyya Aydemir, “*Türk Sosyalizminin İlkeleri*” başlıklı yazısında sınıf çatışması yerine dengeyi esas alan bir sosyal devletçilik anlayışı önerir. Aydemir'e göre Türk sosyalizmi, millî kurtuluş hareketinden doğan ve tarihsel koşullara göre şekillenen özgün bir sistemdir. Bu yaklaşım anti-emperyalist ve antikapitalist bir yönelim taşır, millî ve halkçı bir ekonomi anlayışını benimser, sömürüye dayalı yapıları reddeder. Türk sosyalizminin temeli vatan ve millet anlayışına dayanır ve Mustafa Kemal Atatürk'ün esaslarıyla ilişkilendirilir. Bu sistem, toplumsal ihtiyaçlara göre şekillenen bir yapı olarak değerlendirilir. Devletin yönlendirici rolü, planlı kalkınma ve sosyal devlet anlayışı öne çıkar, emek ile sendikacılığın korunması önemsenir. Din ile devlet işlerinin ayrılması da temel ilkeler arasındadır. Aydemir, Türk sosyalizmini ekonomik, siyasal ve toplumsal boyutları kapsayan bütüncül bir düzen olarak tanımlar (Aydemir, 9 Ocak 1963).

Şevket Süreyya Aydemir, “*Atatürk ve Dogmatizm, Doktrin, Aksiyon*” adlı yazısında Atatürk ilkelerinin doktrin ve aksiyon ayrımıyla ele alır. Doktrin geliştirilebilir bir düşünce bütünü, dogmatizm ise değişmez kabullere dayalı kapalı bir yapı olarak tanımlanır. Aksiyon, toplumsal koşullara dayanan bilinçli müdahaleyi ifade eder. Aydemir'e göre Atatürk donmuş bir doktrine bağlı değildir, yaklaşımı pratik ve koşullara uyumludur, bu nedenle aksiyon adamı olarak değerlendirilir. Atatürk ilkelerinin dogmatik biçimde ele alınmaması gerektiği ve değişen koşullara göre yorumlanabileceği belirtilir. Atatürkçülük sabit kurallar değil, toplumsal ihtiyaçlara göre gelişen bir sistemdir. Aydemir, bu sistemi bağımsızlık ekseninde ele alır ve anti-emperyalizm ile millî çıkarları öne çıkarır. Bu yaklaşım Atatürkçülüğü dinamik bir rehber olarak tanımlar (Aydemir, 27 Kasım 1964).

Yön Dergisi çevresinde geliştirilen yaklaşım, Türk İnkılâbı'nı tamamlanmış bir olgu yerine değişen toplumsal, ekonomik ve siyasal koşullara göre yeniden yorumlanan dinamik bir süreç olarak değerlendirir. Bu anlayış, inkılâbın geçmişle sınırlı olmadığını ve güncel sorunlara çözüm üretebilen bir çerçeve sunduğunu ortaya koyar. Şevket Süreyya Aydemir'in yazıları, Atatürkçülüğün kalıplaşmış yorumlardan arındırılması gerektiğini vurgular ve onu tarihsel koşullara göre yeniden ele alınan bir düşünce sistemi olarak konumlandırır. Bu doğrultuda Atatürkçülük, sabit ilkeler bütünü değil, toplumsal ihtiyaçlara cevap verebilen esnek bir yapı olarak değerlendirilir.

Şevket Süreyya Aydemir'in çerçevesinde sosyal devlet, planlı kalkınma ve millî bağımsızlık birbirinden kopuk tercihler değil, bütünlüklü bir toplumsal düzenin temel unsurlarıdır. Bu yaklaşım ekonomik kalkınma ile toplumsal adalet arasındaki ilişkiyi yeniden kurar ve devletin yönlendirici rolünü bu bütünlük içinde açıklar. *Yön Dergisi* hareketi, *Kadro Dergisi* çevresinden farklı olarak yalnızca düşünsel çerçeve üretmekle kalmaz, siyasal hedefler ortaya koyarak toplumsal dönüşümü yönlendirmeyi amaçlar. Bu yönüyle teorik tartışma ile pratik siyasal müdahale arasında doğrudan bir ilişki kurar. 1960'lı yılların Türkiye'sinde ideolojik çeşitlenme içinde *Yön Dergisi* çevresi, Kemalizm'i yeniden yorumlayarak özgün bir konum edinir ve sosyalizm ile Atatürkçülük arasında kurduğu ilişkiyle yeni bir düşünsel alan açmaya çalışır. Bu durum Türk İnkılâbı'nın anlamına ilişkin tartışmaları derinleştirir ve farklı perspektiflerin aynı miras üzerinden yeniden şekillenmesine imkân tanır. Böylece *Yön Dergisi* çevresinde geliştirilen yaklaşım,

modernleşme, kalkınma ve bağımsızlık meselelerinin yeniden değerlendirilmesini sağlayan etkili bir çizgi olarak öne çıkar.

4. SONUÇ

Türk İnkılâbı'nın düşünsel temellerine yönelik tartışmalar, belirli bir tarihsel dönemi açıklamakla sınırlı kalmayan, süreklilik gösteren bir arayışı ifade etmektedir. Şevket Süreyya Aydemir'in yaklaşımı, inkılâbı tamamlanmış ve sabit bir süreç olarak ele alan yorumlara karşı, onu sürekli gelişen, derinleşen ve yeniden yorumlanması gereken bir dönüşüm olarak konumlandırmaktadır. Bu yaklaşım, Türk İnkılâbı'nı siyasal bir rejim değişikliği olmanın ötesinde, toplumsal yapının bütününe kapsayan ve ekonomik, düşünsel, kültürel alanları birlikte dönüştüren kapsamlı bir süreç olarak ele alma gerekliliğini ortaya koymaktadır.

1930'larda *Kadro Dergisi* çevresinde geliştirilen düşünce, inkılâbın ideolojik çerçevesini kurma çabasıyla öne çıkmış ve bu çabanın merkezine devletçilik, millî kalkınma ve bağımsızlık kavramlarını yerleştirmiştir. Bu çerçevede inkılâbın yönünün tesadüfi gelişmelere bırakılmaması, bilinçli ve disiplinli bir öncü grup tarafından belirlenmesi gerektiği vurgulanmıştır. Aydemir'in bu yaklaşımı, inkılâbın sürdürülebilirliğini düşünsel temellerin sistemli biçimde ortaya konulmasına bağlamakta ve ideoloji üretimini tarihsel bir zorunluluk olarak değerlendirmektedir. Bu durum, *Kadro* hareketinin teorik bir girişimle sınırlı kalmadığını, aynı zamanda pratikte yönlendirici bir rol üstlenmeyi amaçlayan bir düşünsel yönelim geliştirdiğini göstermektedir.

Kadro Dergisi çevresinin geliştirdiği bu yaklaşım, dönemin siyasal ve düşünsel ortamında çeşitli eleştirilerle karşılaşmış, özellikle ideolojik referansları ve yöntemleri açısından tartışma konusu olmuştur. Bu eleştiriler, *Kadro Dergisi*'nin özgünlük iddiasını sınırlarken, Türkiye'de inkılâbın nasıl anlaşılması gerektiğine ilişkin farklı düşünsel pozisyonların ortaya çıkmasına katkı sağlamıştır. Bu yönüyle *Kadro Dergisi*, belirli bir ideolojik çizginin temsilinin ötesinde, farklı düşünce akımlarının karşı karşıya geldiği bir tartışma alanı olarak önem taşımaktadır.

Yön Dergisi çevresinde şekillenen yaklaşım ise bu tartışmaları farklı bir düzleme taşımış ve inkılâbın yeniden yorumlanması gerekliliğini daha açık biçimde gündeme getirmiştir. *Yön Dergisi* yazarları, inkılâbın tarihsel kazanımlarını korumakla birlikte, değişen toplumsal ve ekonomik koşullar doğrultusunda yeni yorumlara ihtiyaç duyulduğunu savunmuştur. Bu yaklaşım, Atatürkçülüğün statik bir doktrin olarak ele alınmasına karşı çıkararak, onu dinamik ve gelişmeye açık bir düşünce sistemi olarak değerlendirmiştir. Böylece inkılâp düşüncesi, geçmişe ait bir referans noktası olmaktan çıkarılarak geleceğe yönelik bir yönlendirme çerçevesi haline getirilmiştir.

Kadro ve *Yön Dergisi* çevreleri arasındaki temel farklılık, inkılâbın ideolojik çerçevesinin nasıl kurulacağı ve bu çerçevenin toplumsal dönüşümle nasıl ilişkilendirileceği noktasında ortaya çıkmaktadır. *Kadro Dergisi* ideolojik bütünlük ve kuramsal sistem inşasına odaklanırken, *Yön Dergisi* çevresi bu çerçeveyi siyasal hedefler ve toplumsal değişim süreçleriyle daha doğrudan ilişkilendirmiştir. Bu farklılık, Türkiye'de modernleşme ve kalkınma tartışmalarının farklı yönlerde gelişmesine zemin hazırlamış ve inkılâbın anlamına ilişkin çok boyutlu bir düşünsel alanın oluşmasına katkı sağlamıştır. Şevket Süreyya Aydemir'in düşüncelerinin her iki çevrede de belirleyici bir rol oynaması, onun Türk İnkılâbı'nı kavrama ve açıklama konusundaki etkisini ortaya koymaktadır. Aydemir, inkılâbı tarihsel bir olayla sınırlı görmeyip, sürekli yeniden üretilmesi gereken bir düşünsel süreç olarak ele almakta ve bu yönüyle inkılâp anlayışını durağanlıktan uzaklaştırmaktadır. Onun yaklaşımı, inkılâbın ideolojik temellerinin açık biçimde ortaya konulmadığı durumlarda yön kaybı yaşanabileceği uyarısını içermekte ve düşünsel üretimin bu süreçteki belirleyici rolünü vurgulamaktadır.

Türk İnkılâbı, farklı dönemlerde farklı düşünsel yaklaşımlar aracılığıyla yeniden ele alınmış ve her dönemin kendi koşulları doğrultusunda yeni yorumlar geliştirilmiştir. *Kadro* ve *Yön Dergileri* etrafında şekillenen tartışmalar, bu dinamik yapının belirgin örnekleri arasında yer almaktadır. Bu tartışmalar, inkılâbın geçmişte tamamlanmış bir süreç olarak değil, sürekli yeniden düşünülmesi gereken bir dönüşüm olarak ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır. Türk İnkılâbı'nın düşünsel inşası çok katmanlı bir yapı sergilemektedir. Şevket Süreyya Aydemir'in katkıları, bu yapının anlaşılmasında merkezi bir rol oynamakta ve inkılâbın ideolojik, toplumsal ve ekonomik boyutlarının birlikte ele alınması gerektiğini göstermektedir. *Kadro* ve *Yön Dergileri* etrafında gelişen farklı yorumlar, bu bütünlüklü yaklaşımın farklı yönlerini görünür kılmakta ve Türk düşünce hayatında kalıcı etkiler yaratan bir tartışma alanının oluşmasına katkı sağlamaktadır.

KAYNAKÇA

- Alpkaya, F. (2002). Bir 20. Yüzyıl Akımı: Sol Kemalizm. *Modern Türkiye 'de siyasi düşünce, Kemalizm: Cilt 2. İletişim Yayınları*, 477-481.
- Aydemir, Ş. S. (1932). *İnkılâp ve Kadro*. Kadro Serisinden.
- Aydemir, Ş. S. (1932, Şubat). İnkılâp Heyecanı. *Kadro*, (2), 5-8.
- Aydemir, Ş. S. (1932, Mart). İnkılâp Bitti mi? *Kadro*, (3), 5-10.
- Aydemir, Ş. S. (1932, Temmuz). Europacentrisme in Tasfiyesi. *Kadro*, (7), 5-10.
- Aydemir, Ş. S. (1932, Ağustos). İnkılâbın ideolojisi, millî kurtuluş hareketlerinin ana prensipleri. *Kadro*, (8), 6-12.
- Aydemir, Ş. S. (1932, Ağustos). Yarı münevverler kulübü. *Kadro*, (8), 42-43.
- Aydemir, Ş. S. (1932, Ekim). İç pazar ve iktisatta bütünlük. *Kadro*, (10), 5-12.
- Aydemir, Ş. S. (1932, Aralık). Millî kurtuluş hareketleri hakkında bizim tezimiz. *Kadro*, (12), 38-44.
- Aydemir, Ş. S. (1933, Mayıs). İnkılâp tahlilleri, bir münakaşanın manası. *Kadro*, (17), 5-8.
- Aydemir, Ş. S. (1933, Ağustos). Fikir hareketleri arasında Türk nasyonalizmi. *Kadro*, (20), 4-11.
- Aydemir, Ş. S. (1933, Eylül). Beynelmilel fikir hareketleri arasında Türk nasyonalizmi. *Kadro*, (21), 5-14.
- Aydemir, Ş. S. (1933, Ekim). İnkılâp neslinin şarkısı. *Kadro*, (22), 9-13.
- Aydemir, Ş. S. (1934, Şubat). İnkılâp hukuku. *Kadro*, (26), 5-10.
- Aydemir, Ş. S. (1934, Nisan). İnkılâp kürsüsünde inkılâp ilimleşmelidir. *Kadro*, (28), 5-18.
- Aydemir, Ş. S. (1934, Mayıs). Yeni devletin iktisadî fonksiyonları. *Kadro*, (29), 5-14.
- Aydemir, Ş. S. (1962, 24 Ocak). Fikir Atatürkçülüğü ve kelime Atatürkçülüğü. *Yön*, (6), 9.
- Aydemir, Ş. S. (1962, 31 Ocak). Türk sosyalizmi ve fikir Atatürkçülüğü. *Yön*, (7), 7.
- Aydemir, Ş. S. (1962, 11 Nisan). Kemâlizm orta malı değildir. *Yön*, (17), 9.
- Aydemir, Ş. S. (1962, 23 Mayıs). 19 Mayıs dolayısıyla şu bilinmeyen Mustafa Kemal. *Yön*, (23), 10-11.
- Aydemir, Ş. S. (1962, 19 Eylül). Sosyal devlet ve Türk sosyalizmi. *Yön*, (40), 20.
- Aydemir, Ş. S. (1963, 9 Ocak). Sosyal sosyalizminin ilkeleri. *Yön*, (56), 8-9.
- Aydemir, Ş. S. (1964, 27 Kasım). Atatürk ve doğmatizm, doktrin, aksiyon. *Yön*, (87), 16.
- Aydemir, Ş. S. (1968). *İnkılâp ve Kadro*. Bilgi Yayınevi.
- Bostancı, N. (1990). *Kadro'cular ve sosyo-ekonomik görüşleri*. Kültür Bakanlığı Yayınları.
- Bulut, F. (2026). Basın, kamuoyu ve siyasal iktidar: Türkiye'de demokratikleşme sürecinin tarihsel analizi (1960-1971). İçinde H. Altıntaş (Ed.), *İktidarın epistemolojisi: Siyasal sistemlerin bilişsel ve felsefi kökenleri*. Bidge Yayınları.
- Kadro. (1932, Ocak). *Kadro*, (1), 3-5.
- Kadro. (1932, Temmuz). *Kadro*, (7), 3-4.
- Karaosmanoğlu, Y. K. (1955). *Zoraki diplomat*. İnkılâp Kitabevi.
- Soydaş, M. ve Lök, A. (2002). İlhan Selçuk. *Modern Türkiye 'de siyasi düşünce, Kemalizm: Cilt 2. İletişim Yayınları*, 512-517.
- Tekeli, İ., & İlkin, S. (2003). *Bir Cumhuriyet öyküsü: Kadro'cuları ve Kadro'yu anlamak*. Tarih Vakfı Yurt Yayınları.
- Tekeli, İ., & İlkin, S. (1982). *Uygulamaya geçerken Türkiye'de devletçiliğin oluşumu*. ODTÜ Yayınları.
- Tör, V. N. (1976). *Yıllar böyle geçti*. Milliyet Yayınları.
- Turan, M. (2017). *CHP yönetiminin dünya partileriyle ilişkileri: yaklaşım, yöntem ve tercihler (1923-1950)*. Libra Kitap.

- Türkeş, M. (2002). Kadro Dergisi. *Modern Türkiye’de siyasi düşünce, Kemalizm: Cilt 2*. İletişim Yayınları, 464-465.
- Uyar, H. (1997). Resmi ideolojinin iki yüzü: Ülkü ve Kadro. *Toplum ve Bilim Dergisi*, (74), 183-190.
- Varlık, M. B. (2002). Ülkü: Halkevleri mecmuası. *Modern Türkiye’de siyasi düşünce, Kemalizm: Cilt 2*. İletişim Yayınları, 268-270.